

پزشک خانواده؛ شروعی برای بهبود اوضاع سلامت

5 تیر 1405

برنامه نظام ارجاع و پزشکی خانواده با ایجاد نظم در فرآیند دریافت خدمات سلامت، ضمن کاهش هزینه‌های درمانی، موجب دسترسی عادلانه‌تر مردم به خدمات پزشکی خواهد شد.

در نظام ارجاع، بیمار ابتدا توسط پزشک عمومی تحت بررسی و ویزیت قرار می‌گیرد و در صورت نیاز، برای دریافت خدمات تخصصی به پزشک متخصص ارجاع داده می‌شود. در صورتی که روند درمان به بستری یا جراحی منتهی شود، خدمات بستری برای بیماران از مسیر نظام ارجاع به صورت کاملاً رایگان ارائه خواهد شد.

اجرای این برنامه به صورت آزمایشی در چند شهرستان آغاز شده و در سطح نخست ارائه خدمات، چهار خدمت اولیه به عنوان مشوق به صورت رایگان در اختیار بیماران قرار می‌گیرد و پس از آن، ۵۰ درصد تعرفه ویزیت بخش دولتی دریافت می‌شود. همچنین در سطح دوم خدمات و مراجعه به پزشکان متخصص، سهم پرداختی بیمار برای خدمات سرپایی ۱۵ درصد تعرفه خواهد بود.

مهم‌ترین دستاورد این طرح، ایجاد نظم در مسیر درمان است؛ به گونه‌ای که بیمار دیگر برای دریافت خدمات تخصصی دچار سردرگمی نمی‌شود و منابع سلامت نیز هدفمندتر هزینه خواهد شد.

یکی از چالش‌های مهم اجرای این طرح موضوع «ارجاع معکوس» است، زمانی که بیمار بدون مراجعه به پزشک سطح یک، مستقیماً به پزشک متخصص مراجعه می‌کند و سپس درخواست ارجاع از پزشک عمومی دارد، فلسفه اصلی نظام ارجاع زیر سؤال می‌رود.

بیمارانی که از مسیر رسمی نظام ارجاع وارد چرخه درمان شوند، خدمات را با تعرفه‌های بیمه‌ای دریافت می‌کنند، اما مراجعه خارج از این مسیر می‌تواند هزینه‌های بیشتری برای بیمار به همراه داشته باشد.

تأمین منابع مالی، دسترسی به پزشکان متخصص و افزایش آگاهی عمومی از دیگر موضوعاتی است که برای اجرای موفق این طرح باید مورد توجه قرار گیرد.

از میان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، هر دانشگاه یک منطقه را برای اجرای آزمایشی این طرح معرفی کرد و تیم‌های ارزیابی متشکل از نمایندگان سازمان تأمین اجتماعی، بیمه سلامت و وزارت بهداشت از روند اجرای طرح بازدید می‌کنند.

در صورت موفقیت این مرحله، نظام ارجاع و پزشکی خانواده در سراسر استان توسعه خواهد یافت.

در برخی موارد، تجویز داروهای غیرضروری از جمله برخی داروهای کورتون می‌تواند علاوه بر افزایش

هزینه‌های درمان، عوارضی برای بیماران ایجاد کند.

میانگین تعداد ارقام دارویی در نسخه‌های استان ایلام تفاوت چشمگیری با میانگین کشوری ندارد، اما تغییر نگاه جامعه نسبت به درمان ضروری است؛ چراکه برخی بیماران تصور می‌کنند تعداد بیشتر دارو به معنای درمان بهتر است.

گاهی بیماران با مراجعه به پزشک، مشکلات متعدد خود مانند بیماری‌های قلبی یا دیابت را مطرح می‌کنند و به دلیل دشواری مراجعه جداگانه به پزشکان مختلف، پزشک ناچار به تجویز داروهای مرتبط با چند بیماری می‌شود.

اجرای کامل پرونده الکترونیک سلامت، یکی از راهکارهای اصلی برای رفع بسیاری از مشکلات نظام درمان است. با ایجاد پرونده الکترونیک، سوابق پزشکی هر بیمار در دسترس خواهد بود و پزشکان می‌توانند بر اساس اطلاعات دقیق‌تر، تصمیم درمانی مناسب‌تری اتخاذ کنند.

این سامانه علاوه بر کاهش هزینه‌های درمان، موجب افزایش کیفیت خدمات سلامت می‌شود و منابع حاصل از صرفه‌جویی می‌تواند برای ارتقای سایر بخش‌های درمانی مورد استفاده قرار گیرد.

بخش قابل توجهی از مشکلات نظام سلامت با افزایش آگاهی عمومی و توجه بیشتر به پیشگیری قابل کنترل است و اجرای نظام ارجاع می‌تواند زمینه‌ساز حرکت مؤثرتر در مسیر ارتقای سلامت جامعه باشد.